

JAVNE FINANSIJE

Prof.dr Miro Blečić

VIII-Javni dug(zajam)

- Javni dug predstavlja pozajmljena novčana sredstva državi u bilo kom obliku.
- Javni dug ima dvojnu monetarnu ulogu: ulogu javnog prihoda kada se obezbijedi i javnog rashoda, kada se vraća.
- Javni zajam(kredit) je užiji pojam od javnog duga.
- Karakteristike javnog duga:
  - javni dug je finansijski instrument dvojnosti prihoda i rashoda,
  - javni dug karakteriše povratnost,

- obično se vraćaju uz kamatu,
  - dobrovoljnost obligacije, i
  - javni dugovi se ne mogu smatrati pravim-stvarnim prihodima.
- Postoje sličnosti i razlike između poreza i javnog duga,
  - Porast javnih dugova uzrokovan je:
    - velikim javnim rashodima,

- neophodnost državnog intevencionizma u privredi,
- vremenska ne poklapanja prihoda i rashoda,i
- stalni budžetski deficit.
- ***Klasična teorija*** javnih dugova bazira svoj koncept na racionalnoj potrošnji realnog potencijala ***bez rizika bankrota***)

- ***Savremena teorija*** počiva na njihovoj nužnosti radi unapređenja raspoloživog potencijala kroz ***deficitarno finansiranje***.
- Vrste i klasifikacija javnih dugova:
  1. Unutrašnji i spoljašnji javni dug,
  2. Dobrovoljni i prinudni javni dug,
  3. Kratkoročni-„leteći” (avans kod CBCG, poslovnih banaka i u vidu blagajničkih zajmova, bonova), i dugoročni(konsolidovani) javni dugovi

- Dugoročni ili konsolidovani javni dugovi mogu biti: amortizacioni i dugoročni bez roka-rentni.
- Sistem emisije javnog duga (emisija obveznica), koja može biti direktna (država emitent) i indirektna (banka za račun države).
- Konverzija, konsolidacija i unifikacija, i amortizacija-gašenje javnog duga

- Razlozi amortizacije javnih dugova:
  1. Nemogućnost budžetske konsolidacije,
  2. Obaveznost vraćanja zadržava povoljnost,
  3. Instrument ekonomske politike, i
  4. Amortizacija se vrši u periodu prosperiteta, odnosno razvoja privrede.

➤ Vrste amortizacije javnog duga:

-direktna,

-indirektna,

-ugovorna,

-automatska,

-fakultativna,i

Monetarna amortizacija(kod depresijscije vrijednosti domaće valute).

Efekti javnog duga:

1. Monetarna djelovanja dugova,
2. Konjuktorna (razvojna) djelovanja,
3. Stabilizaciona, i
4. Specifična namjenska djelovanja.

Doprinosi, kao javni izvor sredstava za oblike javne potrošnje:

-Penzisko-invalidskog, zdravstvenog i socijalnog osiguranja.

VAŠA

PITANJA?

Hvala na pažnji!

